

Guía Docente				
Datos Identificativos				2016/17
Asignatura (*)	Urbanística 3		Código	630G01029
Titulación	Grao en Arquitectura			
Descriptor				
Ciclo	Período	Curso	Tipo	Créditos
Grao	2º cuatrimestre	Terceiro	Obrigatoria	6
Idioma	CastelánGalego			
Modalidade docente	Presencial			
Prerrequisitos				
Departamento	Proxectos Arquitectónicos e Urbanismo			
Coordinación	Creus Andrade, Juan Jose	Correo electrónico	juan.creus@udc.es	
Profesorado	Beltran Pedreira, Jose Ricardo	Correo electrónico	ricardo.beltran@udc.es	
	Conde Garcia, Jesus		jesus.conde@udc.es	
	Creus Andrade, Juan Jose		juan.creus@udc.es	
	Gallego Picard, Pablo		pablo.gallego@udc.es	
	Llamazares Castro, Jesus		j.llamazares@udc.es	
Web				
Descrición xeral	O curso plantéase como unha introducción ao proxecto urbano de espazo libre-público, mediante a achega ao medio ambiente e á sostibilidade como referencias clave para o seu deseño, a importancia do trazado dos servizos urbanísticos, o coñecemento das condicións normativas, de accesibilidade e mobilidade, así como unha aproximación á súa construción. A asignatura estrutúrase en dúas partes: teoría e práctica, estreitamente relacionadas e que se desenrolan en paralelo ao longo do curso. A avaliación do alumno dependerá, ademais da súa participación na materia específica, na que se estima unha asistencia mínima obligatoria dun 80%, da participación e entregas realizadas no conxunto do Taller 6, a onde se vincula a parte práctica principal da asignatura.			

Competencias do título	
Código	Competencias do título
A1	PROXECTO BÁSICO ARQUITECTÓNICO E URBANO: aptitude ou capacidade para aplicar os principios básicos formais, funcionais e técnicos á concepción e deseño de edificios e de conxuntos urbanos, definindo as súas características xerais e as prestacións que se acadan.
A2	PROXECTOS DE EXECUCIÓN: aptitude ou capacidade para elaborar proxectos integrais de execución de edificios e espazos urbanos en grao de definición suficiente para a súa completa posta en obra e equipamento de servizos e instalacións.
A3	DIRECCIÓN DE OBRAS: aptitude ou capacidade para dirixir obras de edificación e urbanización desenvolvendo proxectos, replanteando no terreo, aplicando os procedementos de construción adecuados e coordinando oficios e industrias.
A4	PROGRAMACIÓN FUNCIONAL: aptitude ou capacidade para elaborar programas de edificios, considerando os requisitos de clientes e usuarios, analizando os precedentes e as condicións de localización aplicando estándares e establecendo dimensións e relacións de espazos e equipos.
A5	INTERVENCIÓN NO PATRIMONIO EDIFICADO: aptitude ou capacidade para intervenir nos edificios de valor histórico, coordinar estudos históricos e arqueolóxicos sobre eles, elaborar os seus plans directores de conservación e redactar e executar os proxectos de restauración e rehabilitación.
A7	SUPRESIÓN DE BARREIRAS: aptitude ou capacidade para deseñar e executar edificios e espazos urbanos aptos para as persoas con diferentes capacidades físicas ou para adaptar con este fin os xa existentes.
A9	CRÍTICA ARQUITECTÓNICA: aptitude ou capacidade para analizar morfolóxica e tipoloxicamente a arquitectura e a cidade e para explicar os precedentes formais e programáticos das solucións proxectuais.
A12	PROXECTO DE ACONDICIONAMENTO AMBIENTAL: aptitude ou capacidade para concibir, deseñar, calcular, integrar en edificios e conxuntos urbanos e executar solucións de acondicionamento ambiental, incluíndo o illamento térmico e acústico, o control climático, o rendemento enerxético e a iluminación natural, así como para asesorar tecnicamente sobre estes aspectos.
A19	ADECUACIÓN MEDIOAMBIENTAL: aptitude ou capacidade para realizar estudos medioambientais e paisaxísticos, e definir medidas de protección fronte ao impacto ambiental.

A20	PROXECTO DE ESPAZOS LIBRES: aptitude ou capacidade para redactar e executar trazados urbanos e proxectos de urbanización e de xardinería, así como os de obra civil e complementaria asociada a eles.
A25	PROXECTO DE SEGURIDADE EN INMOBLES: aptitude ou capacidade para concibir, deseñar, calcular, integrar en edificios e conxuntos urbanos e executar solucións de seguridade, de evacuación de persoas e de protección contra incendios, tanto activas como pasivas, así como para asesorar tecnicamente sobre estes aspectos.
A29	ANÁLISE TÉCNICO DE PROXECTOS: aptitude ou capacidade para elaborar estudos de viabilidade e exercer a supervisión, control e coordinación de proxectos integrados de edificación e de conxuntos e espazos urbanos.
A30	XESTIÓN DE NORMAS URBANÍSTICAS: aptitude ou capacidade para aplicar as normas urbanísticas e xestionar a obtención de licenzas nos proxectos integrados e na execución, tanto de obras de edificación como de espazos urbanos.
A34	FUNCIÓNS PRÁCTICAS E SIMBÓLICAS: comprensión ou coñecemento dos métodos de estudo dos procesos de simbolización da ergonómia e das relacións entre o comportamento humano, o entorno natural ou artificial e os obxectos, de acordo cos requirimentos e a escala humanos.
A35	SOCIOLOXÍA RESIDENCIAL: comprensión ou coñecemento dos métodos de estudo das necesidades e demandas sociais, dos compoñentes da calidade de vida, das condicións de habitabilidade e dos programas básicos de vivenda.
A36	SOCIOLOXÍA CULTURAL: comprensión ou coñecemento das implicacións que nas funcións e responsabilidades sociais do arquitecto ten as necesidades, valores, normas de conduta e de organización e patróns espaciais e simbólicos determinados pola pertenza a unha cultura.
A42	TEORÍA XERAL DA ARQUITECTURA: comprensión ou coñecemento das teorías da arquitectura pasadas e presentes, especialmente as relativas á interdependencia de formas, usos e técnicas, á estrutura formal, ao estudo dos tipos e aos métodos de composición de edificios e espazos abertos.
A43	HISTORIA XERAL DA ARQUITECTURA: comprensión ou coñecemento da historia xeral da arquitectura, tanto en si mesma como na súa relación coas artes, as técnicas, as ciencias humanas, a historia do pensamento e os fenómenos urbanos.
A47	ECOLOXÍA E SOSTENIBILIDADE: comprensión ou coñecemento da responsabilidade do arquitecto respecto aos principios básicos de ecoloxía, de sostenibilidade e de conservación dos recursos e do medio ambiente na edificación, o urbanismo e a paisaxe.
A48	SOCIOLOXÍA E HISTORIA URBANAS: comprensión ou coñecemento das relacións entre o medio físico e o medio social e as bases da teoría e a historia dos asentamentos humanos, da socioloxía, da economía urbana e da estadística como fundamentos dos estudos territoriais e urbanísticos.
A49	CIENCIAS DO MEDIO FÍSICO: comprensión ou coñecemento das bases de climatoloxía, xeomorfoloxía, xeoloxía, hidroloxía e edafoloxía precisas para abordar os estudos territoriais, urbanísticos e paisaxísticos.
A50	MORFOLOXÍA E REPRESENTACIÓN DO TERREO: comprensión ou coñecemento das bases de topografía, hipsometría e cartografía e das técnicas de modificación do terreo precisas para realizar estudos e proxectos de carácter territorial, urbanístico e paisaxístico e para practicar deslindes e parcelacións.
A51	BASES DE XARDINERÍA: comprensión ou coñecemento das bases de botánica, horticoltura, floricultura e silvicultura e as técnicas de hidráulica precisas para realizar estudos e proxectos de xardín, de paisaxe e de urbanización.
A52	MÉTODOS URBANÍSTICOS: comprensión ou coñecemento dos fundamentos metodolóxicos do planeamento urbano a diferentes escalas e da ordenación territorial e metropolitana, na súa relación co deseño urbano e edificatorio.
B5	Traballar de forma colaborativa.
B9	Creatividade.
B10	Sensibilidade estética.
B18	Razoamento crítico.
B20	Sensibilidade cara a temas medioambientais.
B27	Liderado.
C6	Valorar criticamente o coñecemento, a tecnoloxía e a información dispoñible para resolver os problemas cos que deben enfrontarse.
C7	Asumir como profesional e cidadán a importancia da aprendizaxe ao longo da vida.

Resultados da aprendizaxe	
Resultados de aprendizaxe	Competencias do título

O estudante debe coñecer as prestacións que se demandan no proxecto e construción do espazo público, recoñecendo as categorías nas que se pode clasificar. Debe saber facer as análisis necesarias da problemática que plantexa, elaborando un catálogo dos tipos de espazos recoñecidos, en especial os relacionados cos conceptos xerais de rúa, praza e xogo.	A1 A4 A5 A7 A9 A12 A20 A35 A36 A42 A43 A48	B5 B9 B10 B18 B20	C6 C7
O estudante debe de saber da normativa aplicable no proxecto de espazo público, coñecendo as súas prestacións como garante dunhas axeitadas condicións de accesibilidade e de servizo. Debe saber atopar a solución axeitada e demostrar que o seu proxecto cumpre con estas condicións.	A12 A20 A29 A30 A34 A36 A47 A49 A50	B5 B9 B10 B18 B20	C6 C7
O estudante debe coñecer as condicións ambientais que afectan ao proxecto de espazo público, entendendo a relación entre vexetación e arquitectura como parte importante do seu valor e cualidade. Debe saber dar solucións axeitadas e cuantificar o valor ambiental do seu proxecto.	A1 A2 A12 A19 A20 A47 A49 A50 A51	B5 B9 B10 B18 B20	C6 C7
O estudante debe alcanzar a competencia para dirixir e integrarse nun equipo multidisciplinar capaz de elaborar proxectos de espazo público, en escalas que irán, dende a estratexia de ordenación ata o proxecto de urbanización, incluíndo o detalle da súa construción e o entendemento dos elementos de servizo.	A1 A2 A3 A7 A12 A19 A20 A25 A30 A34 A47 A48 A52	B5 B9 B10 B18 B20 B27	C6 C7

Contidos	
Temas	Subtemas
MÓDULO I: PROXECTO E CONSTRUCIÓN DO ESPAZO URBANO	I.I. ESPAZO PÚBLICO (RED) E TECIDO I.II. CATEGORÍAS I.III. RÚA I.IV. PRAZA E XOGO

MÓDULO II: CONDICIÓN DE ACCESIBILIDADE E SERVIZO. NORMATIVA APLICABLE	II.I. ACCESIBILIDADE E MEDIO FÍSICO II.II. TRAZADO DE VÍAS URBÁNS II.III. APARCAMENTO II.IV. PEATÓN E BICI II.V. SERVIZOS URBÁNS
MÓDULO III: MEDIOAMBIENTE E ESPAZO LIBRE-PÚBLICO	III.I. CONDICIÓN AMBIENTAIS III.II. PLANTA E ARQUITECTURA III.III. ESPAZO VERDE III.IV. BORDE URBANO
MÓDULO I: PROXECTO E CONSTRUCIÓN DO ESPAZO URBANO	I.I. ESPAZO PÚBLICO (RED) E TECIDO I.II. CATEGORÍAS I.III. RÚA I.IV. PRAZA E XOGO

Planificación				
Metodoloxías / probas	Competencias	Horas presenciais	Horas non presenciais / traballo autónomo	Horas totais
Obradoiro	A1 A2 A3 A4 A5 A7 A9 A12 A19 A20 A29 A30 A34 A50 A52 B5 B9 B10 B18 B20 B27 C7	40	40	80
Sesión maxistral	A4 A5 A7 A9 A12 A19 A20 A25 A29 A30 A34 A35 A36 A42 A43 A47 A48 A49 A51 B9 B10 B18 B20 C6	30	15	45
Saídas de campo	A2 A5 A7 A12 A19 A20 A25 A29 A30 A34 A35 A47 A50 A51 A52 B5 B9 B10 B20 B27 C7	2	0	2
Proba mixta	A1 A2 A4 A7 A9 A12 A19 A20 A30 A34 A36 A42 A43 A47 A48 A49 A50 A51 A52 B18 B20 C6	1	1	2
Presentación oral	A1 A2 A4 A5 A7 A12 A19 A20 A29 A30 A34 A47 A48 A50 A51 A52 B5 B9 B10 B18 B20 B27 C6 C7	10	0	10
Discusión dirixida	A1 A2 A4 A5 A7 A9 A12 A20 A29 A30 A34 A47 A48 A50 A52 B5 B9 B10 B18 B20 B27 C6 C7	2	0	2

Lecturas	A1 A2 A4 A5 A7 A9 A12 A19 A20 A29 A30 A34 A36 A42 A43 A47 A48 A49 A51 A52 B9 B10 B18 B20 C6	1	7	8
Atención personalizada		1	0	1
*Os datos que aparecen na táboa de planificación son de carácter orientativo, considerando a heteroxeneidade do alumnado				

Metodoloxías	
Metodoloxías	Descrición
Obradoiro	Traballo de proxecto dun espazo público con criterios ambientais e de sostibilidade. O alumno deberá participar tanto na materia específica como no Taller 6, onde se vincula a parte práctica principal da asignatura, cunha asistencia mínima dun 80%, .
Sesión maxistral	Os distintos temas relevantes para o desenvolvemento do obradoiro serán obxecto de sesións maxistrais.
Saídas de campo	Considérase fundamental o coñecemento do espazo obxecto da análise, polo que a visita o lugar elixido para o traballo considérase esencial.
Proba mixta	Ao final do curso o alumno realizará unha proba mixta (de xeito individual) na que se comprobarán os coñecementos adquiridos polo alumno ao longo do curso académico.
Presentación oral	Os traballos elaborados no obradoiro serán presentados públicamente.
Discusión dirixida	Os resultados do obradoiro serán obxecto de discusións dirixidas o longo do curso.
Lecturas	Ao longo do curso indícanse unha serie de lecturas de apoio, que son de gran utilidade para facilitar o entendemento e asimilación dos coñecementos teóricos; así como para establecer pautas e abrir posibilidades que orienten o traballo no obradoiro.

Atención personalizada	
Metodoloxías	Descrición
Lecturas Presentación oral Discusión dirixida Obradoiro	Centrarase no seguimento do traballo realizado polos alumnos, dun xeito individualizado, no que se pretende a aplicación dos coñecementos explicados na teoría

Avaliación			
Metodoloxías	Competencias	Descrición	Cualificación
Proba mixta	A1 A2 A4 A7 A9 A12 A19 A20 A30 A34 A36 A42 A43 A47 A48 A49 A50 A51 A52 B18 B20 C6	Consistirá nun examen escrito que pode ter preguntas de resposta multiple ou de resposta breve, no que se valoran os coñecementos e habilidades que o alumno ten sobre as cuestións fundamentais da teoría, mais tamén poderá constar dalgunha pregunta para desenrolar temas relacionados coa parte práctica da asignatura.	50
Obradoiro	A1 A2 A3 A4 A5 A7 A9 A12 A19 A20 A29 A30 A34 A50 A52 B5 B9 B10 B18 B20 B27 C7	O traballo final valorarase na suas vertentes analítica, planificadora e de deseño. O traballo práctico estará relacionado coa práctica do Taller 6, de tal maneira que, tanto o texto como as entregas formarán parte dos contidos do mesmo. As entregas serán únicas e para a avaliación do alumno será imprescindible ter participado e entregado de forma completa o traballo do taller.	50
Outros			

Observacións avaliación

Trátase dunha Avaliación Continua, controlada mediante a asistencia a clase completada coa realización de probas teórico-prácticas que permiten comprobar que o estudante asimilou os contidos conceptuais e procedimentais propios da asignatura. A avaliación do alumno dependerá, ademais da súa participación na materia específica, na que se estima unha asistencia mínima obligatoria dun 80%, da participación e entregas realizadas no conxunto de Taller 6, a onde se vincula parte da práctica da asignatura. Tanto a non realización das probas propostas como o incumprimento de asistencia ou de entregas suporá un Non Presentado como calificación da convocatoria. En calquera caso, a calificación final da asignatura será valorada coa media que resulta das calificacións tanto das probas escritas e examen como as probas teórico prácticas. O coñecemento do alumno deberá estar sempre en calquera de elas por riba do 50%.A

avaliación do estudante nas convocatorias extraordinarias levarase a cabo mediante a realización dun único exame, se ben aqueles alumnos que non teñan superado a parte correspondente ás probas teórico-prácticas, deberán tamén acreditar a corrección e realización das mesmas. A avaliación do estudante en sucesivas matrículas realizarase polo mesmo procedemento arriba descrito.

A docencia a alumnos de programas de mobilidade adaptarase a condicións pedagóxicas e de traballos tutelados especiais, así como as probas e exames de avaliación.

Fontes de información

Bibliografía básica

- Y. Ashihara (). El Diseño de Espacios Exteriores.
 - J. Martínez Sarandeses (). Espacios Públicos Urbanos.
 - J. Gehl (). La Humanización del Espacio Urbano .
 - Fernando Terán (). Calles y algo más que Calles.
 - Carlos Martínez Caro y Juan Luís de Las Rivas (). Arquitectura Urbana.
 - Gordon Cullen (). El Paisaje Urbano.
 - Aldo Rossi (). La Arquitectura de la Ciudad.
 - M. Herce y J. Miró (). El soporte infraestructural de la ciudad.
 - C. Norberg-Schulz (). Intenciones en arquitectura.
 - F. Manchón y J. Santamera (). Recomendaciones para el proyecto y diseño del viario urbano.
 - Manuel Solá Morales (). Espacios públicos y espacios colectivos.
 - CSCAE (). Guía para la redacción de Proyectos de Urbanización.
 - I. McHarg (). Proyectar con la naturaleza.
 - M. Hough (). Naturaleza y Ciudad.
-

Bibliografía complementaria	- A. Falcón (). Espacios Verdes para una Ciudad Sostenible. - AAVV (). La Calle. Diseño para peatones y ciclistas. - D. Boeminhuis (). Pavimentos y límites urbanos. - Dieter Printz (). Planificación y Configuración Urbana. - Robert Venturi y AAVV (). Aprendiendo de las Vegas. - C. Juel-Christiansen (). Monumento y Nicho. - AAVV (). a+t. - AAVV (). Paisea. - Gilles Clément (). El jardín en movimiento. - Antoni Falcón (). Espacios verdes para una ciudad sostenible. . A. FalcónEspacios Verdes para una Ciudad SostenibleLibro AAVVLa Calle. Diseño para peatones y ciclistasLibro D. BoeminhuisPavimentos y límites urbanosLibro Dieter PrintzPlanificación y Configuración UrbanaLibro Robert Venturi y AAVVAprendiendo de las VegasLibro C. Juel-ChristiansenMonumento y NichoLibro AAVVa+tRevista AAVVPaiseaRevista Gilles ClémentEl jardín en movimientoLibroAntoni FalcónEspacios verdes para una ciudad sostenible.Libro
------------------------------------	---

Recomendacións

Materias que se recomenda ter cursado previamente

Proxectos 1/630G01001
 Proxectos 2/630G01006
 Proxectos 3/630G01011
 Proxectos 4/630G01016
 Urbanística 1/630G01018
 Proxectos 5/630G01021
 Urbanística 2/630G01024

Materias que se recomenda cursar simultaneamente

Proxectos 6/630G01026

Materias que continúan o temario

Proxectos 6/630G01026
 Urbanística 4/630G01032
 Urbanística 5/630G01042

Observacións

(*)A Guía docente é o documento onde se visualiza a proposta académica da UDC. Este documento é público e non se pode modificar, salvo casos excepcionais baixo a revisión do órgano competente dacordo coa normativa vixente que establece o proceso de elaboración de guías